DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUESTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis quarto menſis Decembris, Anno Domini M. DCC. XLIX.

M. LAURENTIO FERRET, Doctore Medico, *Præſide*.

An in acutis diæta è ſolis vegetantibus?

I.

QUI velociter, & cum ægrotantis periculo decurrunt morbi, vulgò acuti nuncupantur. Huc pariter referuntur, & vehementiſſimæ illæ febres quæ totum corpus miſerè depaſcuntur, & illæ quæ, in aliquam corporis partem ſæviente morbo, nunc pleuritidem, nunc peripneumoniam, nunc alios inflammatorios comitantur affectus. Cùm porrò tantam œconomiæ animali labem inferant, cùm immanibus adeò totam ſubvertant ſanitatem ſymptomatibus, acrior contrà inſurgit natura, & obſtantia validiùs impellit repagula. Hinc nunquam aliàs naturæ cum morbo lucta vividior. In chronicis verò natura debilioribus armis inſtructa, materiæ morbificæ coctioni impar evadit, aut eam tantummodò lentis attenuat ictibus, quam in acutis, viribus in unam dimicationem collectis, eodem impetu proterit. Si in acutis quibuſdam, ut ſoporoſis affectibus, vivida hæc non deprehendas naturæ conamina, majus inde horum meritò deduxeris periculum. Sic, notante Hippocrate (*a*), apoplectici intrà ſeptem dies intereunt, niſi febris eos prehenderit. Cùm ergò præcipuæ ſint in ſanandis acutis affectibus naturæ partes, ſatis patet quantum in viribus conſervandis, quantum in accurato diætæ regimine operæ ſit impendendum. Solâ ſcilicet diætâ plurimos morbos, eoſque maximos vinci poſſe ſcribit Hippocrates. Ne te igitur Aſclepiadis error decipiat, qui vires ægrorum fame ſitique convellendas imperat, infirmiora viſcera pleniori cibo poſteà obruens. Tenuem ſemper & humidum febricitanti cuicumque, at ab initio pleniorem, in ſtatu & exacerbationibus tenuiſſimum, in declinatione ſenſim adauctum victum, cum Hippocrate ægrotantibus exhibendum jube. Dum ſcilicet in exſuperante materiâ morbificâ debellandâ vires occupantur, de cibo detrahendum. Quò plùs virium, minùs morbi ſupereſt, eò plùs alendum, & contrà. In definiendâ tamen ciborum quantitate, morbi diuturnitatis, ægrorum ætatis, temperiei, & conſuetudinis habenda ratio. Si verò rectam ciborum inquirenti quantitatem, tot ſint obſervandæ cautiones, momenti ſanè multò majoris, altiori que digna indagine qualitas in iiſdem requiſita. Ad cujus notitiam ſolus ille perveniet, qui priùs in hiſce morbis ſtatum corporis, & humorum diatheſim ſeduló perpenderit.

(*a*) 2. De morbis. It. aph. 51 Sect. VI.

II.

PUTREDINEM latè in omnibus morbis acutis dominari, paululùm ſive eorum cauſas, ſive etiam effectus perſcrutando, facilè detexeris. Sæpe enim putridum miaſma, à ſtagnanti in ventriculo ſaburrâ abſorptum, omnem ſanguinis maſſam infecit, & ſubitâ labe per omne corpus diffusâ, totam contaminavit œconomiam animalem. Interdum per aëra vagatur, & afflatu putrido urbibus ſæpe & regionibus peſtilentiales febres, & omne putridorum morborum genus invehit. At ſæpiùs à calido humidoque

aëre retenta excrementa corporis inſenſilia, intrà propria vaſa corrumpuntur, & brevi putredinem inducunt. Quot à tetrâ hâc lue morbi ex acutorum proſapiâ oriantur, ſatis conſtat. Sed plures adhuc tanquam effectus excipit putredo. Pluribus enim acutis febris inſidet. In ſtatu porrò naturali, motu vitæ neceſſario rapti humores, in alkalinam brevi tempore vergerent acrimoniam, niſi huic præcavendæ aptiſſimus, novus & blandus perpetuò ſuppeteret chylus. Hoc ſatis teſtantur è ſanguinis maſsâ poſt diuturnum jejunium ſecreti humores, ut ſaliva, urina, &c. Si ergò vividior fiat humorum motus, intenſior vita, major inde meritò pertimeſcenda alkaleſcentia. Hanc in acutorum plurimis adeſſe putredinis cauſam, ſatis probat fervens quo ægri plerumque deuruntur calor, nova putredinis ipſemet origo. Calorem præcipuum eſſe putrefactionis inſtrumentum, nemo non novit. Si de pravâ hâc humorum qualitate ſanius adhuc ferre velis judicium, excreta conſulas. Urina ſalſa & acerrima non dubias promptæ in alkalinam indolem proclivitatis notas præ ſe fert. A magnis quas in veſicâ procreat irritationibus, frequentior & parcior ipſius emiſſio. Eamdem bilis qualitatem demonſtrant, Medico ſæpiſſime negotium faceſſentes bilioſi vomitus, bilioſæ diarrhœæ. Major adhuc in eo poſita eſt alkaleſcentiæ ratio, quòd tam acria excrementa, partibus erethiſmo conſtrictis, intrà ſanguinis maſſam ſæpenumerò detineantur. Quot porrò putredinis cauſæ! Quapropter nil mirum, ſi è cadaveribus hiſce morbis peremptorum tetra adeò ſpargatur mephitis, plurimaque viſcera putrefacta reperiantur. Nec te moveat, quòd ſæpe in acutis inflammatoriam humorum incuſent denſitatem, quæ vi ſolidorum adauctâ, vividiori calore, tenuioribuſque difflatis partibus, in cauſo præſertim, & fervidiſſimis æſtivis febribus obſervatur. Ut enim inflammatio in gangrænam, ſic inflammatoria ſanguinis denſitas in putredinem facilè deſinit, ubi omnia vi vitæ intenſiori ita compacta fuerint fluida, ut jam oriatur immeabilitas, & poſt rapidiſſimum motum, liquido quies & ſtagnatio contingat. Hanc verò ſummè metuendam, omni ope atque operâ prævertendam, ſatis indicat anxietas illa proximæ immeabilitatis prænuntia, quæ hiſce morbis adeò familiaris, Hippocrate Boerhaavioque notantibus, deprehenditur. Medico itaque in his affectibus incumbit, pravam humorum qualitatem emendare, æſtum compeſcere, benignèque viſcoſitatem inflammatoriam reſolvere. Diæta ergò aceſcens, refrigerans, & reſolvens præ cæteris eligenda.

I I I.

E Duplici tantùm regno ſuppeditatur alimenti materia, vegetabili ſcilicet & animali. Minerale condimentum largitur, non utile nutrimentum. Id in materiâ nutritiâ neceſſariò requiritur, ut in noſtram poſſit alterari ſubſtantiam. Porrò perpetuò mutari, novas perpetuò formas induere, ſolis animantibus æquè ac vegetantibus conceſſum. Per longam annorum ſeriem immutata perſtat mineralium compages. Solum in utroque hoc regno mutationum quarumcumque principium, pars mucoſa. Sola ergò & nutritioni materia. Præ cæteris igitur nutritiâ pollent facultate, quæ copioſiorem mucaginem præbent, ut graminea, farinacea, quæ ſubdulci viſciditate mucidum produnt. Quamvis mucida ex animali & vegetabili regno deprompta, alibili virtute prædita ſint, ingens utrorumque diverſitas. Quæ tamen omnis in majori minorive principiorum ea conſtituentium poſita eſt alteratione. Quædam vegetantibus aluntur animantia, plantivora ideò dicta. Hæc aliis animalibus ferociori donatis indole carnivoris dictis, alimentum præbent. Omnia denique ab homine eruditâ ingluvie indiſcriminatim vulgò uſurpantur. Id omne cui nutriendi munus incumbit, plurimas anteà mutationes experiatur neceſſe eſt. Cùm ergò vegetantia præbeant animalibus alimentum, primum ab ipſis materiæ nutritiæ rudimentum mutuamur; animalia verò quæcumque mutationes vegetabilibus majores experta eſſe luculenter patet. Verùm quo plùs corpus quoddam alteratur, eò magis ipſius attenuantur moleculæ, eò laxior fit principiorum nexus, & ad ſui deſtructionem, putredinem nempe, propiùs accedit. Magis ergò vegetantibus animantia ad alkalinam vergere acrimoniam, ſuadet ratio. Idem docet chemica analyſis, è prioribus, quibuſdam tamen exceptis, acida, è poſterioribus alkalia volatilia, olea fœtidiſſima educens. Si de effectu mutationum quas ſubeunt vegetantia, priuſquàm regnum ingrediantur animale, certior adhuc eſſe velis, ſemimutatum alimentum contemplare: plantivororum animalium lac inſpice. In eo partim vege-

tabilem, partim animalem deteges indolem. Serum enim lactis vegetantium ritu ſponte aceſcit. Secùs autem de parte caſeosâ. Hæc enim chemico ſubjecta examini, non jam acidum ſpirat, ſed in alkalinam ſponte degener indolem, animale quid ſapit. Quod huc uſque docuit ratio, chemica comprobavit analyſis, quotidianis confirmatur experimentis. Carnes enim animalium in æſtivis caloribus, ſi præſertim ſimul adſit aëris humiditas, inteſtinum pati motum, brevìque putrido tabo diffluere, omnes norunt. Vegetantia contrà, ſi quædam exceperis, in oppoſitam potiùs vergunt acrimoniam. Hordei, avenæ, & ſimilium farinæ citò aceſcunt. Sed non eadem eſt omnibus animalibus ad putredinem proclivitas. Suus cuique generi ſervatur gradus. Sic carnivora, quæ jam ab alio ſubactus animali vegetantium ſuccus alit, principiis donari tenuioribus, ut rationi, ſic experimentis conſentaneum eſt. Hinc multò citiùs quàm plantivora quævis putredine diffluent. Inter carnivora, quæ minor exercuit motus, minùs putredinem concipere æquum eſt. Hinc qui ferinâ carne, curſuque exercitâ abutuntur, ſalibus acidiſque tanquam utili condimento cibum corrigere, brevìque proſternendum erigere coguntur appetitum. Nec mirum tamen, ſi qui iis immoderatè aluntur putridis morbis vivant obnoxii.

I V.

CUM tantâ per ſe in putredinem propenſione inclinent animalium carnes, quæ ex iis deſumuntur alimenta, novâ præſertim partium attenuatione per ignem conciliatâ, ut in juſculis habemus, omnia alkaleſcentiam affectent neceſſe eſt. Si verò in animali cui creduntur denuò tenuanda, vividior motus, calor intenſior, agentium organorum vis major & efficacia in novam concurrant alterationem inducendam, quantò facilior enaſcetur putredo. Liquet inde, quantum ſæpe intempeſtivè exhibita animantium juſcula, damnum in acutis improvisò inferant. Hinc Helmontius de diætâ cæteroquin ægrorum ſatis parum ſollicitus, febricitantibus animalium carnes & earum juſcula prohibet. *Lædunt namque febrientes, quia caro, ova, piſces, & juſcula facilè tum cadaverantur, ac minimè nutriunt* (*a*). Nil tale à vegetantibus metuendum; contrà verò medicinale præbent alimentum. Summæ humorum acredini, occurrit ipſorum aceſcentia. Denſitati humorum præter modum auctæ, vis leniter lubrica ſaponaceam præferens indolem, medetur ita efficaciter, ut nullum aliud meliùs auxilietur remedium, quàm quod ex diæteticis deſumitur. Summam prætereà nutrientis materiæ vim humoribus ſuppeditant, quæ eò nutrit magis, quò magis acrimoniæ reſiſtit inconcuſſa. Hæc omnia rectâ partium ſe ſe mutuò contemperantium mediocritate, præ cæteris habet hordei priſana, quam commune omnibus acutis alimentum voluit Hippocrates. *Lentorem*, inquit (*b*), *habet lenem, & continuum, & ſuavem, & lubricum, & mediocriter humeſcentem, & ſi quid elui debet probè abluentem.* Si majus incutiat periculum, ſuis ſe ſe prodens nec dubiis indiciis putredo, habes unde eam efficaciùs retundas in aceto, cui primas in omnibus morbis quos dira afflavit putredo, rectè conceſſeris. Si putredini juncta ſe ſe obtulerit infelici connubio denſitas, inflammatoria, quin tu cum antiquo medicinæ parente, rejectis officinalibus illis titulo quàm virtute inſignioribus medicamentis, ad oximel confugias. Saponaceum hoc ſimul & aceſcens è duobus vegetabilibus compoſitum, æſtum compeſcere, putredinem retundere, & inflammatorios nexus ſolvere, ante omnia aptum eſt. Quòd ſi verò extrà ipſam naturam medicamenta quærere nolueris, has ſimul junctas in horæis fructibus largietur ipſa virtutes. Lenis ipſis ſaponaceuſque ſuccus. Eminet etiam putredini adverſa aciditas. Hinc in æſtate familiares. Hinc in arentibus locis adeò vulgares. His fretus ratiociniis Boerhaavius, quantùmvis in ipſum inſurgerent ignari, tanto cum ſucceſſu, in putridis & inflammatoriis morbis, hoſce fructus uſurpabat. Quid jam tantis rationum momentis, appetitum ipſum ægrotantium placeat addere? Carnes certè horrent, & è carnibus magno labore extracta juſcula faſtidiunt. At hordei decocta, fructus horæos, & ſimilia avidè arripiunt.

(*a*) Helmont. de febrib. cap. 12. N°. 4. pag. 772.

(*b*) De rat. vict. in Ac.

V.

NOSTRAM opinionem quot comprobant argumenta! Ad hanc deffendendam multiplicis generis rationes, analogia, ſpontaneus ipſemet ægrorum appetitus videntur conſpirare. Quid plura? An tibi magis in hiſce rebus arrideret medicorum authoritas? Veterum & recentiorum ſcripta evolve. Huic ſemper ſententiæ ſuffragan-

tem videas eorum doctrinam. Sic primus inter veteres Hippocrates, ſolâ hordei ptiſanâ, aut ipſius cremore vel ſuco utebatur. Sic etiam Sydenhamus, carnium juſculis prorſus exulare juſſis, hordeata, avenacea tantummodò exhibebat. Eadem hæc ubique commendat Boerhaavius. Cur ergò dubius hæres in tam felici omnium omnis ævi medicinæ principum conſenſu? Verùm, inquis, multa morantur & aſſenſum cohibent. Plurimis nimirùm, quæ ciborum coctioni inſerviunt, læſis functionibus, faciliùs aſſimilandum requiritur alimentum. Ad hoc nulla æquè inſtructa ſunt ac animantia, utpotè quæ magis elaboratis conſtent moleculis, & ad noſtram propiùs accedant naturam. Contrà verò vegetantia, & inter hæc præcipuè cerealia, hordeacea, avenacea, craſſioribus conflata particulis, difficiliùs digerendum præbent alimentum. Hinc ſæpiſſimè motu fermentationis eorum priùs attenuanda craſſities, laxanda tenacitas. Hæc præterea, cùm majori indigeant elaboratione, viribus ægri tam citò refocillandis imparia. Quæ etſi primâ facie aliquam rationis ſpeciem præ ſe ferre videntur argumenta, facilè tamen convelli poſſunt. Subtilioribus & magis elaboratis conſtare moleculis animantia nedùm diffiteamur, de hoc ipſo conquerimur. Hinc in acutis affectibus, in alkalinam tam facilè vergunt acrimoniam, pravam humorum adaugent diatheſim, vividioreſque paſſa mutationes, nutritioni nedùm inſerviant, in excrementa faceſſunt putreſcentia. A vegetantibus non fermentatis, & crudis aſſumptis, plurima, fateor, inſurgerent incommoda. Verùm fermentationis vices rectè ſupplet ebullitio. Hujus enim ope crebrò ſibi occurſantes horum mucidorum moleculæ ſe ſe collidunt & atterunt. His multùm favent aquæ inter ipſorum partes incuneatio, aeris contenti vis, ipſius à calore increſcens expanſio. Hinc mucida attenuantur, unioniſque ſoluto nexu, facili coctioni evadunt idonea. De hordeo ebullitionem paſſo ſic loquitur Hippocrates (*a*). *In ventriculo non intumeſcit; cibus etiam imbecillus eſt, & facillimè concoquitur.* Cæterùm ægrorum temperies & conſuetudo, quaſdam in acutorum diætâ varietates afferre queunt. Sed cùm in genere, omnia vegetantium diætam comprobent eligendam, meritò inferimus.

(*a*) De rat. vict. in Ac.

Ergò in acutis diæta è ſolis vegetantibus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus-Ludovicus Liger.

M. Joannes-Stephanus Guettard, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius, Cenſor Regius & Sereniſſimi Aurelianenſium Ducis Botanicus.

M. Natalis-Maria de Gevigland.

M. Franciſcus-David Heriſſant, è Regiâ Scientiarum Academiâ & Chirurgiæ Profeſſor deſignatus.

M. Jacobus-Franciſcus le Chat de la Sourdiere.

M. Joannes-Franciſcus Iſez.

M. Joannes-Baptiſta Boyer, Regis Conſiliarius Medicus in ſupremo Senatu ac in Præfecturâ Pariſienſi, Sereniſſimæ Cenomanenſium Duciſſæ Medicus ordinarius, Cenſor Regius, Regiæ Societatis Londinenſis Socius, & utriuſque Pharmaciæ Profeſſor deſignatus.

M. Bernardus de Juſſieu, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Londinenſis Socius & in Horto Regio Botanices Prodemonſtrator.

M. Joannes Aſtruc, Salubris Conſilii Regii Socius, Regis Poloniarum Auguſti, Electoris Saxoniæ, dum viveret, Medicus Primarius, Profeſſor Regius & Scholarum Profeſſor deſignatus.

Proponebat Pariſiis ANNA-CLAUDIUS DORIGNY, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.